

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто потт. шад. 143,322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор повинен
від 10—11 год. передпол.
Реклама не асортується.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в київ 4-20 ш.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Фінляндії,
Голландії, Бельгії 20 ш. фр.,
Італії 7-50 ш., Німеччині 7-50
ш., Швейцарії 5 ш. фр.,
Чехословаччині 30 ш. к., Ру-
мунії 150 шл., Болгарії 7-50
ш., Австрії 7-50 ш. Замов-
лення 1 год.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Видав. Видавнича спілка „Діло“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

18 загальний студентський рафт 18 II в салях Народного дому II. 1354 Радіо! — Дні оркестри! 1-1

Сумнівна безпека. З настроїв європейської політики.

Дивним явищем може видаватися факт, що про безпеку застрішнього миру найбільше в останні часи пише англійська преса, висловлюючи настрої народу, який з якнайбільшим застереженням ставиться до женецького протоколу — до збір-ного пакту зобов'язань. Англія, країна найбільше висунена в Європі на Захід, найпильніше стежить за європейським Сходом, який є невинною загрозою світового миру.

В останні часи пресптавілки трьох урядів: Чемберлен, Еоріо та Лютер, зупинились довго у своїх промовах над необхідністю виробити загальні пункти порозуміння між Англією, Францією і Німеччиною. Французький прем'єр, непохитний прихильник згоди з Німеччиною, гезбров на цей раз у парламенті з невизначним патосом про „штисл завішений над французьким кордоном“ і звертає з покликом до союзників, щоби нарешті спільно поладнати справу німецького розбродження, без якого не може бути й балачки про мир. На це представник Німеччини відповів йому майже тими самими словами: „Німеччина ви-лі розброджена, оточена сусідами сильно підготованими до війни му-суть бути вимково чутиливою на справу власної безпеки“ і додав, що хоча світовий пакт покищо не-оскжний, „Його уряд скильний до-могтися в добрій справі підписання договору між одною групою на-родів“.

Щож на це Англія? Вона не має найменшого наміру висловитись рі-шуче про своє становище до най-більшої майбутності Європи. Колиб і хотіла, то не може. Саме тепер, найбільше впливовий орган англій-ської опинії „Теймс“ друкує шлу

низку статтей на тему великобри-тійської закордонної політики і вза-емин Англії з її домініями. Перш усього Англія мусить діяти до по-розуміння з іншими могутніми ча-стинами великобритійської імперії, а шойно тоді з'ясувати своє ста-новище супроти Франції та Німеччини. Досить прирівняти дві вступні ста-ті присвячені проблемі безпеки у париській „Темпр“ і льондонській „Таймсі“, щоби побачити всю про-тилежність поглядів на справу двох учорашніх союзників. „Не треба за-бувати — каже „Темпр“ — що мир на Заході, від якого залежить — єро-пейський, можна вдержати лише на основах Версальського договору“. „Таймс“ є тої гадки, що коли Вер-

сальський договір скінчився нева-чею, — залишається по ньому ще писока ідея будування миру на но-вих основах.

„Дейлі Телеграф“ приносить звіст-ку, що англійський уряд має намір виступити з проектом, який еднав би у собі від пакту між західно-єо-ропейськими народами зі загальним мировим протоколом, „менше не-безпечним“, як женецький прото-кол. Англія хоче, як це заявив Чем-берлен, всякою ціною алагодити нинішні конфлікти в Європі. Вона хоче взяти участь у міжнароднім ми-ровім протоколі, а одночасно, на разі, не бачить змоги погодити ін-тереси доміній зі зобов'язаннями су-проти Франції. А Франція продо-жує окупацію Німеччини, не маючи нинішніх гарантій, і жде на англо-американську підмогу або добру волю німецького уряду.

І не диво, що про безпеку ми-ру найменше пишуть у країнах схід-ної Європи. У хаті підвищеного про-мотузок не згадують. А західно-єо-ропейські сторони східного миру не можуть ріштитись: як хитро розрі-зати цей гордіський вузол, щоби ним можна зв'язати руки небезпе-чним найближчим сусідям і найда-льшим ворогам.

В напруженому положенні.

Кілька уваг на церковно-народні теми.

VII.

Шість літ нашого життя під поль-ською владою — цеж відступ на яких трицять літ взад, це регрес, це припинення і поворот на шля-ху економічно-соціального розвит-ку, зворот до примітивізму в на-ціональному будівництві. Яке ста-новище може в створених умови-нах жертвувати українське грома-дянство своїм молодим інтеліген-там? Промисл і торгівля у нас іще не існують, це є пісна дуже дале-кої будучини, бо економічно-со-ціална й фінансова та концесійна політика держави йде в напрямку творення — скажімо — третього стану* тільки в корінній Польщі.

Розв'язний шлях на-

ших фінансових й економічних ін-ституцій через повну нестачу кре-диту і безнадійності в тому на-прямку є регресивний. Значить і тут з більшим правом та згідно зі сум-ною дійсністю приходиться говори-ти про зменшення й обмеження ін-телігентних сил, а не про їх по-більшення. Творення нових зарста-тів праці і розвитку унеможливу-ється згаданою концесійною полі-тикою держави, нестачею мате-ріальних засобів і кредиту та еко-номічною скрутою нашого селян-ства, яку ще збільшить і поглибить голодова катастрофа. Шлях до державної служби майже в цілості запертий. Навіть коли держава зго-диться дрібному відсоткові україн-ської інтелігенції дати яке службо-ве призначення, то звичайно тільки в глибині корінної Польщі, що для нас є дуже й дуже некорисне під кожним оглядом. Лишається тільки обсада парохій і вільних звань. Та й тут слід перевести де-яке розмежування. Бо одні звання в даних умовах виказують вже гіперпродукцію, а другим ставиться неопорні перепони. Правду кажучи під теперішню пору у нас є вільні місця тільки для свяще-ників і лікарів. Одначе лише продукція священиків є в наших руках, в нашій власті і силі. Бага-то лікарів (в самому Львові понад 20), що покінчили знамениті закор-донні факультети (у Відні, Граці і Празі), не можуть нострифікувати своїх дипломів, не в силі добути патентів на виконання лікарської практики. Таким чином фактично тільки єдине становище свя-щенника, батька своїх парафіян, учителя й дорадника є в час від-

не. І чи те єдине становище, яким розпоряджє українське громадян-ство, має бути ялове, в більшості випадків нечинне? І то ялове в нечинне під кожним оглядом? Бо у витворених обставинах без же-нний священик без традицій целіба-ту, без опертї на власне громадян-ство, а через те з чисто психоло-гічних побудів з притупленим громадянським нервом за-склепиться в собі, зашкаралудиться, відчужиться, стане неужитком. Жи-тєвий шлях целібата є дуже пону-рих красках малює нікто інший, тільки такий реванш пропагатор це-лібату, як перемиський владики. Він твердить, що целібат навіть не вмітжме поводитись. Правда, те твердження адресує перемиський владики до питомця:

„Значайно не знає він, як з товаристві поводитись, бо в бурсі його того-те вчи-ли, має пречіть знати, що така бурса мо-же навчити, а в семінарі також ні“.

Але ясно, що коли в бурсі і в семінарі питомець не навчився по-ведіння, то де він його навчиться як безжениий священик? Незав'яз-ний з інтелігентною сімєю, сам не маючи сімї, не відчуваючи й не виявляючи батьківських почувань, як такий священик може бути бать-ком своїх парафіян, як він буде супроти них поводитись? На те хтось може завітати, що живуть же і спокійно свою місію безжениі священники в римо-католицькій церкві. Правда, але широкі кажучи, ні один український громадянин не бажав би собі такої целібатної мі-сії серед нашого народу. Католиць-кий священник в альпійських краях піддержує взаємини зі своїми пара-фіянами не лише в костюлі, але і в коршмі (Gasthaus-і). Священи-ки-юніати, що видали брошуру „Висвітлення до історії львівських синодів з років 1891 і 1897“, по-водяться ось які слова дир. Вімпелє-ра (Поляка) з Кракова:

„Ja znam kler (i lud ruski w zachodniej Galicji, i znam też kler i lud mazurski i po-wnem, że lud ruski (rozumieć tu Leśkiewicz) jest bardzo szcyltem na moralność swego kleru, i kler ruski stoi rzekomości pod względem moralności wysoko. Mażur-każ stał się obolętuym na wszystko, co dzieje się w domu jego kleru“.

Чи на такий шлях бажали би пхнути наше духовенство ті, які всіма засобами провадять целібат? Бути піоніром целібатної рефор-ми — чи не значить це одночасно стати піоніром принижень висо-кого морального рівня нашого ду-ховенства і моральності взагалі? А тепер на один момент уявім собі картину життя нашого целіба-са. Ясно, що кожний римо-като-лицький священик (целібе) в кож-ній іншій суспільності має змогу піддержувати зв'язки з певними товаришескими чинниками. Так на прик. польський священик живе з дідемом (Поляком), з учителем (звичайно Поляком), він вітшається ласкою старості і наших повітових можновладців. Головна його місія є польонізаційна акція, пропаган-да і в ім'я тієї „місії“ він вітшаєть-ся протекцією можних, а ім'я тієї пропаганди польські інтелігентські кола покринають нераз його прогріхи моральної натури. А з ким піддер-жуватиме зв'язки наш безжениий

Red. czas „Dilo“ Pr. 88/25. W imieniu Akcyjowopolitki Polskiej! Sad Okregowy karny, jako Trybunal prawowy we Lwowie, orzekl na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść skazownia „Dilo“ Nr. 26 (1040) z dnia 3. II. 1925 r. pod tytułem: 1) „Ukrainiści tedy uster między słowami: kresowy tydzień... 2) Tak perestierhaje, 3) „No-wyky“ 4) tytul drogiej notatki i w teje no-licze uster po słowach: se pomohły... do kresca notatki, b) tytul piatej notatki i w te-je notatce uster między słowami: z Waza-ny... 5) wykłaska zawiera znamiona ad i zbrodni z § 65a) uk. i wysiętku z § 24 ust. 1, ad 2 wysiętku z § 30 uk. uznał dokona-ny 3. II. 1925 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie białego nakładu i wydruk w myli § 493 p. k. zakaz dalszego rozpo-żeczowania tego pisma drukowanego. Za-razem wydał się nakaz odpowiedzialnemu re-daktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-nyanie tego nakazu podlega za sobą następ-stwa przewidziane w § 21, ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6, ex 1863, t. I, zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. P. Lwów, dnia 6. lutego 1925.

Red. czas „Dilo“ we Lwowie. Pr. 88/25 W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sad Okregowy karny, jako Trybunal prawowy we Lwowie orzekl na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść skazownia „Dilo“ Nr. 27 (1041) z dnia 6. II. 1925 r. pod tytułem 1) „M e lixe“ uster między słowami: spolecin nacjonalno... 2) Na praktycy, w tymże aty-kuile uster po słowach: polskiego sojmu... do końca artykułu, 2) „Ukrainci w Parzy“ u-ster między słowami: tym swo cendaa... 3) Naż wazko zawiera znamiona ad i) i 2) zbrodni z § 65a) uk. uznał dokonałą 5. II. 1925 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i za-razem zniszczenia całego nakładu i wydruk w myli § 493 p. k. zakaz dalszego rozpo-żeczowania tego pisma drukowanego. Zaza-rem wydał się nakaz odpowiedzialnemu re-daktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-nyanie tego nakazu podlega za sobą następ-stwa przewidziane w § 21, ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6, ex 1863, t. I, zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. P. Lwów, dnia 6. lutego 1925.

(Podpis печатный)

«Якщо? З польським двором, польським учителем, польським економом? Така перспектива відкривається перед напівцелібом, бо в селянською сімєю йому важко вступити в товариські відносини — а ще хоч би тому, що селянин буде підозрювати в ньому зачуховія на своє домашнє огнище. А ясно, що вплив товариства на самітну людину є все великий. Такий питомець, якого малює перимиський владика, що не знає, як повернутися в товаристві, або змужичіє на селі (в тому значенні розумінні), або попадає в чуже середовище і стане прислужником чужих інтересів.

Одночасно справа целібату не є справдою скаржі, навіть не справою духовенства, але загально-народною справою, до того ж справою соціальною. Бо коли українське громадянство має до розпорядності тільки становище священника, то чому він не має бути жонатим, чому українська інтелігентська дівчина не має вийти заміж, стати матір'ю, виконувати українських громадян? Нездано Ерік говорить, що найбільшою трагедією Франції є те, що біля 800 тисяч дівчат буде позбавлених спроможності заложити домашнє огнище. А чи в нас не розростається та трагедія до катастрофальних розмірів, коли мати на увазі українську інтелігентську сім'ю? І чи в зматанні завести примусовий і загальний целібат не має основ до відозріння, що тут йде до знищення інтелігентської сім'ї, власне до авторення кадрів такої псевдоінтелігенції, яка поза всім іншим навіть не знає, як поводитися в товаристві?

Чи це все передумали сподвижники целібату та чи в їх аргументації за цю реформу не міститься заступ смерті на саму ідею целібату?

15 с. м. здернується висилку часопису тим Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4*20 зол.

В. Ю. Кисляевський.

На Атлантийському океані.

Проїшов зливний дощ, за хмар виглянуло сонце.

Стою на самому кінці поклада «Авазонія» та вдихаюся у море. Ідуть хвилі... корабель підноситься високо-високо вгору, аж зруби таракотять на відьому вододу, потім в шаленою скорістю летить у долину, стрімголов...

Відчували ви коли це чаруюче почуття?... Зникає з під ніг земля, ви наче летите кудись, аж дух задирає... Сміється хочеться на голос. Потому якесь могутня сила кидає вас уверх і вода, що вам майже ніг досягала, далеко відплив ніється свіжо-білою піною, перекочується у голубе, темніше, ще темніше, майже в чорну синяву.

Ви бачили ту красу? Надивитися годі.

Легкий, поганий день. Повкола корабля кружляє стадо білосніжних мей.

На залізному стовпі сидить моряк.

«Ідемо 14'5 вузлів...» пояснює мені вичливо.

Підбігають до нього два малі хлопці-пасажирки, чіпляються його куртки.

«Кидай мене в море, Джон...»

Нова економічна політика («неп») була ділом Леніна. Це він переконав своїх партійних товаришів про необхідність «непа». Далі поволінення страшною економічною нуїєю, що повила була над СРСР, де все, від домів і землі до торгів, стало державною власністю, необхідно було допустити приватну ініціативу і приватний капітал перш за все в торгівлі. «Неп» увійшов у життя. Економічні відносини СРСР децю поправилися. Можна було приступити навіть до регуляції фінансів та до введення більш-менш сталої валюти.

На склони 1923 р. розгорілася внутрішній компартійній дискусія. Опозиція відлягла саме в компромісовість кермуючих партійних політиків. Дискусія у своїх першопочинах мала чисто господарський підклад. Щойно пізніше проявилася до неї така гасла, як демократизація внутрішньо-партійного життя. Вимога опозиції про демократизацію мала за завдання захистити диктаторів із центрального комітету російської компартії, що були саме компромісцями на економічному полі та сприяли «неп-ові». Дискусія ослабила партію. Гасло про демократизацію дуже заїмпувало перш за все не-партійним елементам, отже в першу чергу «непманам».

Потрібна диктатура використала незвичайно вдало смерть Леніна для припинення дискусії. Повага трагізму моменту, далекого від своїх наслідків для компартії, замурувала уста опозиції. Крім цього партійний провід використав моменти жалоби від того, щоби що опозицію ліквідувати фінансово.

Прихильників опозиції здебільша довізали в далекі сибірські райони. А що між правдивими реалізаторами «непу» було дуже багато прихильників опозиції завдяки висуненню нею гаслом про демократизацію, то партійні диктатори вважали і за них. «Неп» обмежено, а «непманів» порозвозжено теж по сибірських, далеких губерніях. Гуртову приватну торгівлю скасовано. З новою економічною політикою остався тільки слід у виді маленьких купців у т. з. роздільній торгівлі. Та вони теж були до тої міри обмежені податками, що не мали сили встоятися. Через те кинулася знову потасма спекуляція.

кричать оба. Джон пересуває дюльку з одного кута в другий, ловить хлопця на руки, та вліз, що кидає в море. Хлопчина захлистується з утіхи...

І Джон сміється...

З глибини поклада долітають звуки оркестри...

Чотири пари танцює фокстрота. Англіїш... Як корабель їде в долину, ноги мішаються, стараються схопити рівновагу... Все сміється.

Це поезія...

До неї можна додати ще кілька спостережень: від сьогодні їзжу тільки третьою класою! Бачу, що все понад нею — люксус, зовсім зайвий люксус! Чогож вам більше треба? Маєте свою власну каюту, вигідне ліжко, аміновально, віконце на морі... Іда — люксусова, не смілась ніколи! Іж до сходу! На білими скатертями застедених столах все свіжі квіти — німні нарциси з туліпанами... Шість до вісім страв... Пять разів денно дають їсти, двічі грає оркестра...

Також поезія...

Добре, як хто перебув уже прозу, привик до цього зрадничого елемента — моря... Я вже склав свою дань Нептуну на Чорному морі, на Адріатиці... Але хто перший раз сюди попадає...

Не згадуйте тоді за обід люксусові, ні за оркестри...

Січень — найтажшій місяць на Атлантийському океані.

І тої ночі... як тільки «Авазонія»

Відновлення „НЕП-а“.

Компартія рішила заступити приватних торговців кооперативами. Всі промислові трести дістали допущення на заосмотровання кооперативів товаришів в борг. Кооперативні кооперативалися боргами, але добобачили не сплатували. Трести опинилися в важкому фінансовому положенні без товарів і без грошей. Справу поставлено на інший лад. Кооперативами почали давати товари тільки за готівку. Та тут же виникло, що кооперативні готівкою не розпоряджались. Вони оставили без товарів. Держала не могла дати кредитів кооперативам. Торговля підупала.

Ріанорально з тим пішли в село Гаспа про кооператизацію села. Всього 1924 рік пройшов під гаслами зближення пануючої партії зі селянством. Але селянство заволоділо і в кооперативах і в економічній політиці компартії та почало думати про організацію селянської партії у виді селянських спілок. Накінце виступив Троцький. Він показався зазвистим ворогом пануючої політики уступок для селян. Селянство прозріло його хитро (так-же як рік тому «непманські» купці «опозицію») та почали симпатизувати з Троцьким. Там видно симпатизують з кожним, що виступає проти пануючих партійних відносин не зважаючи на мотиви. Тому, що виступи Троцького вдаряли по провідниках компартії, то й симпатії всього, що було пов'язаним компартією, звернулося в напрямі Троцького. Остаточою Троцького злікадували. Його позбавили всяких впливів на біжучу політику пануючої партії. Правда, що остався по ньому «троцькізм» та на ньому маси не розуміються.

Поконаливши головного ворога селянства та партійної селянської політики при допомозі компромісових заповітів Леніна, які по його смерті стали партійними догмами, партійні диктатори повернули до давних засад «неп-у». Всім трестам видали розпорядок на гуртову продаж товарів приватним купцям. Для цих останніх задекретовано багато пільг. Далі внесли всякі обмеження щодо біржевих трансакцій закордонними валютами і цінними паперами. Появився декрет про податкові пільги. Цілковито звільнили від податків населення провінцій, зачеплених голодом і голодом. Обирили на 50

відсотків податки для ремісників, що займаються попри ремесло ще й упоравою ріллю.

Всі ці декрати та розпорядки стоять у тісному зв'язку з новою селянською політикою. Їх метою задовольнити село на господарському полі всім, чим при даних обставинах тільки може задовольнити радавала. Торговельна спроможність кооперативів не вдалася і не вдалася заспокоїти села необхідними фабричними продуктами, отже відношено в ширій ширині «неп». Прихильні купці будуть задовольняти потреби життя. Податкові пільги призначені виключно для селян. Всі ті заходи біля відновлення давнього «неп-у» наблизили собі в пресі вже навіть окрему назву «нео-неп».

«Неп» вже дав свої додатні наслідки для санай радянської економіки. Очевидячки, що практика тих добрих наслідків привнесла теперішніх керманців радянської політики відновити його в повній ширині. Інша річ, що для «непманських» купців «неп» мав сумні наслідки, бо весь їхній доробок був зліквідований на протязі кількох днів у часах ліквідації «неп-у». Якщо «нео-неп» буде мати такий самий кінець як «неп», то не багато знайдеться таких купців, що сміють його реалізувати.

Приділяючись до тих усіх не раз дуже суперечних відхилень та поворотів на полі радянської політики, слід ствердити, що внутрішньо-партійної партії не все гаразд. З тих усіх внутрішньо-партійних дискусій вона виходить далеко несприятливою, але навпаки ослабленою. Найкращим показником цього ті хитання на полі економічної політики, Конієсі і уступки приватному капіталові та індивідуальній ініціативі, касування тих конієсі та уступок і знов конієсі. Така дія експериментації не може ніяк причинитися до партійної сили та до піднесення престижу партії в масах, а тим більше селянських. а. н.

БUDЖЕТ УКРАЇНИ.

Загальний су-у бюджету України зазначено на 65,3 мільйонів карб., більше проти попереднього року на 40 відсотків. В розрізі на попередній рік розподілено: однієї частини коштів збільшено: всієї грошової на 30 відсотків, народного зарплати на 18 відсотків, соціального забезпечення на 97 відсотків, хліборобства на 61 відсотків, резервного фонду збільшено на 2,30 млрд. на фонд боротьби з безробіттям 1,20 млрд. (Simmons) 279. 25

порука... А всьому один-одиничний хвиля винна...

Зіпадає печір... Оркестра грає. Показуються зорі на погіганю небі... Лежу під лодкою ратуною, та дивлюся на небо й морі, покурюючи люлечку.

От іду кудись у світ, не знаю сам, що мене жде... Але гарту їсти так! Скільки поезій в ній їсти! Скільки людей стрітнеш, скільки учиниш нового!

Низше мене проходиться одна пара. Молодий Шваймарс! Англіїка з Лондону...

Море гуде, заглушує шуму... Кідає корабель...

Пристали... Вія нахилився до неї, взяв за руку, щось говорить... По-винен би пошлувати її... думка...

Але ні! Вона енергійно відкинула його руку, наче в обуренні, кібігас декілька кроків і тремить через порука...

Не біжить! Не в нім жодного ледення себе життя!

Знов проза в поезії. Преспойкіно витривало своємо

ку і йду до купальні купатись.

На Атл. Океані. 18. 1. 1925

«1924» по 1889. 2322 2314. 2314.

на буде даром повернуто.